

Nieuwsbegrip: Algemene handleiding

Voor mbo inclusief niveau D

Inhoud

	<i>pagina</i>
Inleiding	3
Leerlijn Nieuwsbegrip	5
Teksten	7
Opbouw van de les	7
Meervoudige intelligentie	7
Werken met het stappenplan lezen en de woordhulp	10
Toetsen	13
Aan de slag	14
Literatuur	15

Inleiding

Nieuwsbegrip is door de units O&O en VO-BVE van de CED-Groep Rotterdam ontwikkeld in het kader van uitbreiding van de leertijd voor begrijpend lezen en kan ingezet worden naast een reguliere methode Nederlands.

Nieuwsbegrip is een aanpak waarbij leerlingen een tekst lezen over een actueel onderwerp. Aan de actuele tekst zijn woordenschat- en leesbegripoefeningen gekoppeld, die betrekking hebben op leesstrategieën.

Voor **niveau D** gaat het om een pilotversie, voorsnog in het schooljaar 08-09. Niveau D verschijnt niet elke week, maar om de week. Bij het D-niveau gaat het steeds om twee teksten, waarbij de ene tekst uitvoerig behandeld wordt met verschillende opdrachten. De andere tekst heeft hetzelfde onderwerp als de eerste tekst. Alleen gaat het daarbij om een andere invalshoek, bijvoorbeeld een ingezonden brief over het onderwerp. De andere tekst moeten de leerlingen zelfstandig lezen. Bij beide teksten wordt een overkoepelende schematiseeropdracht geleverd, waarmee de leerlingen de informatie uit de teksten kunnen ordenen en vergelijken.

De achterliggende gedachte bij het ontwikkelen van *Nieuwsbegrip* is dat de actualiteit de leerlingen zal motiveren om de tekst te lezen. De leerlingen van de deelnemende scholen mogen zelf een actueel onderwerp kiezen. Wekelijks kunnen ze hun verzoek mailen via de website. Maandagmorgen om half tien maakt de redactie uit alle suggesties een keuze en schrijft vervolgens op basis van diverse bronnen een les (tekst + opdrachten) over het geselecteerde onderwerp op verschillende niveaus: niveau AA voor groep 4, niveau A voor groep 5/6, niveau B voor mbo-niveau 1, leerjaar 1 vmbo/lwoo en groep 7/8, niveau C voor mbo-niveau 2/3, leerjaar 2-4 vmbo en leerjaar 1-2 havo/vwo en niveau D voor mbo-niveau (3)/4 en vanaf ongeveer klas 3 havo/vwo en 4 tl. Schematisch:

Nieuws-begrip	A	B	B/C	C	C/D	D	-
Doelgroep	vmbo bbl, lj.1 (bij voorkeur alleen eerste helft vh jaar!)	- mbo 1 - vmbo bbl/ Kbl, lj. 1-2	- mbo (1)/2 - vmbo g/t, lj. 1-2 - vmbo bbl/kbl, lj. 3-4	- mbo 2/3 - vmbo bbl/ kbl lj. 4 - vwo lj. 1-2 - havo lj. 1-3 (eerste helft) - vmbo g/t lj. 3	- mbo 3 / (4) - vwo lj. 3 - havo lj. 3-4 - vmbo t, lj.4	- mbo (3) /4 - havo lj. 4-5 - vwo lj. 4	
Niveau Meijerink	½ F*	1 F	1 ½ F*	2 F	2 ½ F*	3 F	4 F
Niveau Raamwerk NL	A2 (begin)	A2 (eind)	B1 (begin)	B1 (eind)	B2 (begin)	B2 (eind)	C1
LLB mbo-niveaus			1	2	3	4	4

Op maandagavond staan de lessen op de website. De materialen moeten door de school geprint en gekopieerd worden.

Voor **niveau D** worden de materialen steeds gemaïld aan de scholen die zich hiervoor per e-mail hebben aangemeld. Scholen die al werken met Nieuwsbegrip en met het D-niveau willen werken, moeten zich om organisatorische redenen toch apart aanmelden voor dit D-niveau.

In de klas worden de teksten gelezen met gebruikmaking van een stappenplan dat ook van de website is te downloaden. Het lezen van de teksten gebeurt door middel van rolwisselend lezen, hierover later meer. Per schooljaar worden 35 teksten op vier niveaus met bijbehorende opdrachten aangeleverd via de website. Er wordt gewerkt met blokken van vijf weken waarin per tekst een bepaalde strategie centraal staat. Het lezen van de tekst en het maken van de opdrachten neemt bij niveau AA ongeveer een half uur en bij niveau A, B en C ongeveer drie kwartier in beslag.

Voor **niveau D** geldt dat er voor het schooljaar 08-09 achttien weken gepland zijn, waarin er teksten verschijnen. Het behandelen van de eerste tekst zal ongeveer 1 lesuur in beslag nemen. De tweede tekst kan bijvoorbeeld als huiswerk meegegeven worden.

Binnen het mbo wordt het Nederlands op verschillende manieren georganiseerd. Er zijn drie mogelijke scenario's, waar Nieuwsbegrip elk op een eigen manier inpast:

1. *Nederlands los van het vakonderwijs*

Dit is de traditionele situatie. Nederlands staat geheel los van het vakonderwijs en wordt in aparte lessen gegeven. In deze lessen kunnen alle leerlingen tegelijkertijd met Nieuwsbegrip werken.

2. *Nederlands naast het vakonderwijs*

Er is enige afstemming tussen Nederlands en het vakonderwijs. Er is nog wel sprake van verschillende docenten, gescheiden uren en eigen doelen, maar in de les Nederlands wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan situaties en taken die belangrijk zijn voor het betreffende beroep. In het vakonderwijs is er aandacht voor bijvoorbeeld vaktaal en leesstrategieën. In de aparte lessen voor Nederlands kunnen alle leerlingen tegelijkertijd aan Nieuwsbegrip werken.

3. *Nederlands in het vakonderwijs*

Tussen Nederlands en het vakonderwijs is er een grote mate van afstemming. Docenten Nederlands behandelen bijvoorbeeld (een deel van) het vak Nederlands in de beroepsgerichte lokalen. Uitgangspunt van de lessen zijn dan beroepstaken waar taal een

onderdeel van uitmaakt. Aangezien er geen aparte lessen Nederlands zijn, kunnen leerlingen in al dan niet verplichte workshopachtige sessies aan Nederlands werken. Tijdens deze sessies kan er ook met Nieuwsbegrip gewerkt worden.

In een materiaaloverzicht worden alle reeds verschenen teksten met opdrachten en handleidingen opgeslagen.

Dit geldt vooralsnog niet voor niveau D.

Leerlijn Nieuwsbegrip

Na bestudering van de leerlijnen van *Ondersteboven van Lezen*, de leerlijn leesbegrip van *Taalleesland*, *Begrijpend lezen en luisteren* (Gruwel e.a.) en *Begrijpend lezen door rolwisselend leren* (IJzendoorn), is vastgesteld dat de leerlijn van Nieuwsbegrip bestaat uit de volgende vijf strategieën:

1. voorspellen
2. ophelderen van onduidelijkheden
3. samenvatten
4. vragen stellen
5. relaties/verwijswoorden.

Elke strategie staat eens in de vijf weken centraal. Er zijn zeven blokken van vijf weken in een jaar, zodat elke strategie zeven keer aan bod komt in dat tijdsbestek. Deze strategieën zijn tevens de basis van het stappenplan dat bij Nieuwsbegrip gebruikt wordt.

Niveau D heeft de bestaande leerlijn van Nieuwsbegrip gebruikt, maar heeft deze uitgebreid met de niveaubeschrijvingen van de commissie Meijerink. Deze commissie heeft geformuleerd wat leerlingen op verschillende niveaus in hun schoolloopbaan moeten kennen en kunnen op het gebied van taal en rekenen. Hiervoor zijn de niveaus 1F t/m 4F opgesteld. Wij richten ons op het niveau tussen 2F en 3F. Nieuwsbegrip D onderscheidt zich met name van de andere Nieuwsbegripniveaus door de extra aandacht voor argumenteren en het analyseren daarvan. Ook het beoordelen van de waarde van de informatie in de tekst en het trekken van conclusies naar aanleiding van tekst(gedeeltes) en specifiek taalgebruik komt aan de orde. Bij de opdrachten zal altijd een opdracht gericht zijn op het aanleren van deze strategie onder de noemer 'de diepte in'.

Voorspellen

Het voorspellen is een strategie die op verschillende momenten voor en tijdens het lezen van een tekst wordt uitgevoerd. Voorafgaand aan het lezen oriënteren de leerlingen zich op de tekst. Aan de hand van de uiterlijke kenmerken van een tekst vormen de leerlingen zich een beeld van het onderwerp en kunnen zij nagaan wat ze hierover al weten. Het voorspellen kan ook betrekking hebben op een alinea of het verloop van een tekst. Na het lezen van (een deel van) de tekst controleren de leerlingen hun voorspelling(en).

Ophelderen van onduidelijkheden

Tijdens het lezen van een tekst komen de leerlingen vaak onduidelijkheden tegen: woorden die zij niet kennen, zinnen of alinea's die zij niet begrijpen, enzovoorts. Het ophelderen van deze onduidelijkheden is daarom een belangrijke strategie om tot begrip van de tekst te komen.

Samenvatten

Een belangrijke strategie in het begrijpend leesonderwijs is het samenvatten. Leerlingen vatten een alinea, een stukje van de tekst of een hele tekst samen. Ze stellen zichzelf vragen en halen de belangrijkste informatie uit de tekst. Op die manier wordt steeds opnieuw nagegaan of (een stukje van) de tekst begrepen is.

Vragen stellen

Tijdens het lezen van een tekst is het belangrijk dat de leerling zich bewust is van wat hij leest en of hij alles begrijpt. Het stellen van vragen speelt hierin een belangrijke rol. Door zichzelf vragen te stellen en goede vragen bij stukjes tekst te formuleren, kan de leerling de belangrijkste informatie uit een tekst samenvatten en controleren of hij alles begrepen heeft.

Relaties/verwijswoorden

Om tot goed begrip van een tekst te komen, is het belangrijk dat de leerling inzicht heeft in de structuur van een tekst en de relaties tussen woorden, zinnen en alinea's. De strategie *relaties en verwijswoorden* is derhalve erg belangrijk.

Binnen niveau AA wordt naast deze strategieën ook iedere week aandacht besteed aan technisch lezen.

De diepte in (alleen voor niveau D)

Om de boodschap van de schrijver goed uit een tekst te kunnen halen, is er een aantal zaken waar leerlingen op kunnen letten. De leerlingen leren te letten op de woordkeus van de schrijver en op de opbouw en de aanvaardbaarheid van de argumentatie. Op grond daarvan leren zij ook conclusies te trekken over de intenties, de opvattingen en de gevoelens van de auteur. Daarnaast leren zij te letten op het doel van de schrijver en trekken zij conclusies over de informatie in de tekst.

Teksten

Elke les van Nieuwsbegrip wordt op vier niveaus uitgewerkt: niveau AA voor groep 4, niveau A voor groep 5/6, niveau B voor groep 7/8 en leerjaar 1 vmbo/lwoo en niveau C voor leerjaar 2-4 vmbo en leerjaar 1-2 havo/vwo.

Niveau D richt zich ongeveer op leerlingen vanaf 3 havo/vwo en mbo-niveau (3)/4. De teksten in de lessen gaan meestal over hetzelfde onderwerp, maar het leesniveau is – net als de opdrachten – aangepast aan de groep of het leerjaar waarvoor de les is bedoeld.

Opbouw van de les

De lessen van alle niveaus zijn volgens eenzelfde, maar flexibel stramien opgebouwd. In iedere les komen dezelfde onderdelen voor, al kan de volgorde van deze onderdelen verschillen.

Tekst en woordenlijst

De tekst vormt het uitgangspunt van de les. Bij de tekst hoort een *woordenlijst* met de moeilijke woorden (3-6 woorden) uit de tekst en de betekenis erbij. Deze woordenlijst is voor niveau B, C en D te vinden in de handleiding bij elke tekst. Bij niveau AA en A staat de woordenlijst onderaan de tekst. Voor niveau B, C en D kunt u zelf inschatten of het nodig is om de woordenlijst bij de tekst in te zetten. Voor alle niveaus is het de bedoeling dat uw leerlingen zelf (ook) moeilijke woorden aandragen.

Tekst lezen met het stappenplan en de woordhulp

U begint de les met het (samen) lezen van de tekst volgens het stappenplan en de woordhulp (zie 'werken met het stappenplan'). Vervolgens schrijven leerlingen woorden op uit de tekst die zij zelf moeilijk vinden/niet kennen en zoeken de betekenis op met behulp van de woordhulp.

Begrijpend leesstrategieën

Na het lezen van de tekst, worden de opdrachten gemaakt. Elke les bevat een oefening waarin een begrijpend leesstrategie (m.b.t. stappenplan) centraal staat. De strategieën zijn voorspellen, ophelderend van onduidelijkheden, samenvatten, vragen stellen en relaties/verwijswoorden (zie de leerlijn nieuwsbegrip).

Voor **niveau D** is er de extra strategie 'de diepte in' gericht op het analyseren van de argumentatie van de schrijver en het trekken van conclusies over (een deel van) de tekst.

Sleutelschema

De leerlingen vullen een sleutelschema in over de tekst.

Bij verschillende teksten kunnen verschillende sleutelschema's horen. Dit ligt onder andere aan de denkactiviteiten die de leerlingen bij de tekst moeten toepassen.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillende denkactiviteiten en de daarbij passende sleutelschema's.

	Denkactiviteiten	Sleutelschema's	Voorbeelden
Benoemen	Benoemen Beschrijven Meten Inschatten	Kaart Tekening met labels Tabel Matrix Serie kaarten of diagrammen met onderschrift	- Namen van onderdelen van het oog combineren met een tekening van het oog - Bij plaatjes van Egyptische kunstvoorwerpen de namen leggen - Kaarten combineren met luchtfoto's
Sorteren/ordenen	Indelen Definiëren Generaliseren Vergelijken Tegenover elkaar stellen Combineren	Boomdiagram Tabellen Vinktabel, grafiek of kaart Venndiagram Kwadrant	- De structuur van het Nederlandse kiesstelsel weergeven - Soorten hoeken indelen
Op volgorde zetten	Op (chronologische) volgorde zetten Beschrijvingen	Tijdbalk Stroomdiagram Cirkeldiagram Opeenvolging van	- De volgorde bepalen van gebeurtenissen die leidden tot de Battle of Hastings - Fotosynthese

	geven van processen Instrueren (Verhaal) vertellen	plaatjes/diagrammen	- Bloedsomloop
Beoordelen (waarde toekennen)	Evalueren Beoordelen Criteria aanbrengen Selecteren Vergelijken	Waardetabel Scorelijst Tabel	- Activiteiten beoordelen als nuttige lichamelijke oefening - De geschiktheid van vestigingsplaatsen vergelijken - Het belang van oorzaken van WO I beoordelen

Uit: Bots, R. e.a. (2003). *Cursus Taalgericht vakonderwijs en samenwerkend leren*. Rotterdam: CED-Groep. Vrij naar: 'Types of collaborative activity'. In: Cooke, S. (1998) 'Collaborative learning activities in the classroom. Designing inclusive materials for learning and language development'. Leicester.

Bij **niveau D** worden sleutelschema's ook ingezet om de informatie uit de twee teksten van die week op een bepaalde manier te analyseren en te vergelijken.

Woordenschat

Tijdens het lezen van de tekst zullen leerlingen voor hen moeilijke woorden tegenkomen. Met behulp van de woordhulp (onderdeel van het stappenplan lezen) kunnen zij de betekenis van deze woorden achterhalen. Indien nodig kunnen zij gebruik maken van de gegeven woordenlijst, die in de handleiding bij elke les opgenomen is.

Daarna oefenen de leerlingen met de woorden. Deze oefening wisselt elke les qua werkvorm. Dit is geïnspireerd op de theorie over meervoudige intelligentie (zie meervoudige intelligentie).

Meervoudige intelligentie

Bij deze theorie wordt ervan uitgegaan dat mensen op verschillende manieren intelligent zijn. In *Nieuwsbegrip* worden de acht intelligenties ingezet bij het oefenen met woorden uit de teksten. Dit levert een grote variatie aan werkvormen op.

Intelligentie	Bij woordenschat
Verbaal-linguïstisch (woordknap)	Iets met... lezen, praten, schrijven, kruiswoordpuzzels, verhalen, gedichten, grappen, discussiëren, debatteren
Logisch-mathematisch (rekenknap)	Iets met... rekenen, calculeren, begroten, redeneren,

	experimenteren, logica, getallen en symbolen, jaartallen
Visueel-ruimtelijk (beeldknap)	Iets met... tekenen, knutselen, legpuzzels, ontwerpen, schetsen, inrichten, architectuur, foto's navigeren, grafische voorstellingen, schema's
Muzikaal-ritmisch (muziekknop)	Iets met... componeren, ritme en melodie, muziek lezen/maken/beluisteren, neuriën, zingen, fluiten, rappen
Lichamelijk-kinesthetisch (beweegknap)	Iets met... gymnastiek, sporten, bewegen, handvaardigheid, dansen, choreografie, acteren, mime, lichaamstaal, jongleren
Interpersoonlijk (mensknap)	Iets met... Vrienden, feestjes, leiden en organiseren, teamplayer, interactie, communiceren, samenwerken, zorgen, conflicten oplossen, in gezichtspunten van anderen verplaatsen
Intrapersoonlijk (zelfknap)	Iets met... Zelfonderzoek, zelfkennis, dagboek bijhouden, fantaseren, dromen, filosofisch, in contact met jezelf
Naturalistisch (natuurknap)	Iets met... Analyseren van overeenkomsten en verschillen, milieu, flora en fauna, natuurlijke fenomenen, verzamelen en classificeren, genieten van de natuur, natuurbescherming, ecologisch bewustzijn

Werken met het stappenplan lezen en de woordhulp

Bij Nieuwsbegrip kunnen de teksten gelezen worden op een manier die *rolwisselend lezen* heet. Rolwisselend lezen is een uitwerking van het meester-gezelonderwijs voor begrijpend lezen. Vroeger werden ambachtelijke beroepen geleerd doordat de meester aan zijn gezel voordeed wat hij moest doen. De meester liet zien hoe hij een bepaalde vaardigheid uitvoerde en zijn leerling deed hem stap voor stap na. Bij begrijpend lezen is het voor de leerling niet duidelijk of niet zichtbaar hoe de expert het lezen aanpakt. Veel speelt zich namelijk af in het hoofd van de expert. Door hardop te denken kan de expert duidelijk maken hoe hij bijvoorbeeld een bepaalde strategie toepast.

Bij 'rolwisselend lezen' wordt er in groepjes gelezen. Een expert denkt hardop, zodat de leerlingen kunnen zien en horen hoe hij het lezen aanpakt. In het begin is de leerkracht

de expert, hij staat model voor de leerlingen. En geleidelijk aan nemen de leerlingen de rol van de expert over.

Het is de bedoeling dat leerlingen door het gebruik van de leesaanpak bepaalde strategieën en vaardigheden van begrijpend lezen toepassen bij het lezen van actuele informatieve teksten. Hierdoor begrijpen ze de teksten beter.

De strategieën bij rolwisselend lezen zijn:

- Ophelderen
- Voorspellen
- Vragen stellen
- Samenvatten

Om de leerlingen te ondersteunen bij het lezen van teksten, maken ze gebruik van het stappenplan. De leerkracht doet eerst een aantal keren voor hoe het stappenplan gebruikt wordt ('modellen'). De strategieën van 'rolwisselend lezen' zijn verwerkt in het stappenplan. Voor niveau AA is er een vereenvoudigde versie van het stappenplan.

Voor **niveau D** is er een uitgebreidere versie van het stappenplan. Deze is te downloaden van de site van de CED-Groep via de volgende link:

<http://www.cedgroep.nl/voortgezet-onderwijs/meer/gratis-lesmateriaal/nieuwsbegrip-d.aspx>

In eerste instantie doet de leerkracht, door hardop te denken, voor hoe hij het lezen aanpakt. Geleidelijk kan de expertrol door leerlingen worden overgenomen. Het stappenplan sluit aan bij gangbare stappenplannen in methodes voor strategisch begrijpend leesonderwijs.

Bij '*Voor het lezen*' wordt de tekst geïntroduceerd en de leerlingen oriënteren zich op de tekst. Ze kijken naar de uiterlijke kenmerken (titel, kopjes, plaatjes) en doen aan de hand daarvan een voorspelling (strategie 'voorspellen') over het onderwerp van de tekst. Ze gaan na wat ze zelf al weten over dat onderwerp.

Bij '*Tijdens het lezen*' wordt de tekst hardop gelezen. (Bij niveau D is dit niet per se noodzakelijk.) Als er een moeilijk woord of fragment in staat, wordt er een strategie toegepast om de moeilijkheid op te lossen (bijvoorbeeld de strategie 'relaties en verwijswaarden', de strategie 'vragen stellen' of de strategie 'ophelderen'). Bij een moeilijk woord wordt de woordhulp ingezet. De woordhulp biedt woordenschatstrategieën waarmee leerlingen achter de betekenis van het moeilijke woord kunnen komen. Het gaat hierbij om de strategieën: een omschrijving, synoniem of antoniem in de tekst

zoeken, naar de illustratie kijken en het woord analyseren. Wanneer deze strategieën niet werken, kan aan een ander de betekenis worden gevraagd of wordt het woordenboek gebruikt.

Bij 'Na het lezen' kijken de leerlingen terug op het leesproces. Ze controleren of hun voorspelling over de tekst (die ze gedaan hebben bij 'Voor het lezen') klopt en gaan na of ze de tekst begrepen hebben. Vervolgens vatten ze de tekst samen in een paar zinnen (strategie 'samenvatten').

Bij **niveau D** is dit ook het moment om nogmaals kritisch te kijken naar de argumentatie in de tekst (als de tekst zich daartoe leent) en in ieder geval conclusies te trekken over de tekst. 'Heb ik wat aan deze tekst?' 'Is de informatie betrouwbaar?' 'Wat kan ik zeggen over het taalgebruik van de schrijver?'

Het model wordt opgebouwd. Er zijn vier verschillende fasen. In het begin is de leerkracht de expert en leest hardop denkend de tekst voor. Na verloop van tijd neemt een leerling de rol van expert over. De leerkracht kan zelf bepalen hoe ver de leerlingen al zijn (hoe vaak de leesaanpak al aan bod is gekomen) en volgens die fase werken.

De leesaanpak: Onderdeel rolwisselend lezen

Bepaal of de leerlingen aan fase 1, 2, 3 of 4 toe zijn. In fase 1 hebben de leerlingen geen of weinig ervaring met rolwisselend lezen, in fase 4 veel. Gebruik in elke fase het stappenplan. Werk volgens de bepaalde fase bij het lezen van teksten:

<p>Fase 1: Klassikaal: u bent de expert. Lees de tekst hardop voor. <i>Model</i> door voor, tijdens en na het lezen en achteraf hardop alle stappen van het stappenplan bij de tekst te doorlopen. Overleg met de leerlingen: - bij het achterhalen van de betekenis van een moeilijk woord; - bij het vinden van oplossingen van problemen bij het lezen van een tekst; - bij het bedenken van het belangrijkste van een alinea; - bij het samenvatten van de tekst.</p>	<p>Fase 2: Klassikaal: een leerling is expert. Geef een leerling de rol van expert. De leerling leest de tekst hardop voor, <i>modelt</i> de stappen van het stappenplan en overlegt met de overige leerlingen. Geef de leerling daarbij ondersteuning en positieve feedback.</p>	<p>Fase 3: Viertallen met ondersteuning: in groepjes lezen. Verdeel de klas in heterogene viertallen. Eén leerling in het groepje is de expert die de stappen van het stappenplan <i>modelt</i> en overlegt met de overige leerlingen. Ondersteun de groepjes.</p>	<p>Fase 4: Viertallen zelfstandig: in groepjes lezen. De leerlingen werken zelfstandig in heterogene groepjes. Eén leerling in het groepjes is de expert die de stappen van het stappenplan <i>modelt</i> en overlegt met de overige leerlingen.</p>
---	---	--	--

Toetsen

Bij Nieuwsbegrip zijn begin- en eindtoetsen beschikbaar. De begintoets kan na tien weken Nieuwsbegrip worden afgenomen. Met de toetsresultaten krijgt u inzicht in de beheersing van de begrijpend leesstrategieën (die in de NB-lessen aan bod komen) van de leerlingen. Waar vallen ze op uit? Welke strategieën beheersen ze al goed? Aan de strategieën waar leerlingen op uitvallen kunt u extra aandacht besteden. In het archief vindt u per strategie een overzicht van lessen waar u de leerlingen eventueel extra mee kunt laten oefenen (klik op '*materiaaloverzicht*' en vervolgens op '*totaaloverzicht*').

Na 25 à 30 weken Nieuwsbegrip kunt u een tweede (eind)toets afnemen en beoordelen of de leerlingen vooruit zijn gegaan.

Ook voor het **D-niveau** is er een toets die via de CED-Groep-site te downloaden is.

Aan de slag

Voorafgaand aan het werken met Nieuwsbegrip print u eenmalig het stappenplan en u kopieert het voor iedere leerling op stevig papier. Eventueel kunt u het plastificeren. Wekelijks kunt u **tot maandag 9.30** uur via de website www.nieuwsbegrip.nl actuele onderwerpen voor de teksten e-mailen naar de redactie.

Voor niveau D geldt dat u kunt mailen naar: nieuwsbegrip-d@cedgroep.nl.

Daarna gaat de redactie aan de slag met het schrijven van het materiaal. U bepaalt zelf wanneer u e-mailt. U kunt bijvoorbeeld al op vrijdag een onderwerp voor de komende week e-mailen. Iedere maandagavond is er nieuw, actueel materiaal beschikbaar op de website. U kunt het printen en kopiëren en er direct mee aan de slag!

Literatuur

Bakker, A. & Rutgers, H. (2005): Beroepsgericht taalportfolio vmbo. Een verslag uit de praktijk. CED-Groep, Rotterdam, 2005.

Bontekoe, H. e.a. (1994). *Samen werken, samen leren. Samenwerkend leren in het basisonderwijs*. Hoevelaken: CPS.

Bots, R. e.a. (2003). *Cursus Taalgericht vakonderwijs en samenwerkend leren*. Rotterdam: CED-Groep.

Brown, A. & Palincsar, A. (1989). Guided cooperative learning and individual knowledge acquisition. In: L. Resnick (Ed.) *Knowing, learning and instruction. Essays in honor of Robert Glaser*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Claase, R. Rijskamp, M. & Aarnoutse, C. (1999). *Woorddetective in de klas. Programma voor het afleiden van woordbetekenissen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.

Collins, Al, Brown, J. & Newman, S. (1989). Cognitive apprenticeship: teaching teh crafts of reading, writing and mathematics. In: L. Resnick (Ed.) *Knowing, learning and instruction. Essays in honor of Robert Glaser*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Cooke, S. (1998). *Collaborative learning activities in the classroom. Designing inclusive materials for learning and language development*. Leicester: Forest Lodge Education Centre.

Ebbens, S. Ettekoven, S. & Rooijen, J. van (1997). *Samenwerkend leren. Praktijkboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen: *Over de drempels met taal. De niveaus voor de taalvaardigheid*. Enschede, 2008.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind. The theory of Multiple Intelligences*. Londen: Fontana Press.

Gardner, H. (1992). *Multiple intelligences. The theory in practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (2002). *Soorten intelligentie. Meervoudige intelligenties voor de 21^e eeuw*. Amsterdam: Nieuwezijds.

Gruwel, S. Aarnoutse, C. & Bos, K. van den (1995). *Elkaar onderwijzen in begrijpend lezen en luisteren. Een programma van twintig lessen bestemd voor groep 6 van het basisonderwijs en leerlingen van 9 tot en met 11 jaar van het speciaal onderwijs*. Nijmegen: Berkhout.

Neuvel, J. e.a. (2004): *Nederlands in het mbo. Een verkennend onderzoek naar het onderwijsaanbod Nederlands en de taalvaardigheid van leerlingen*. Cinop, 's-Hertogenbosch.

Snow, M. & Brinton, D. (1997). *The content-based classroom. Perspectives on integrating language and content*. New York: Addison Wesley Longman.

IJzendoorn, T. van (1998). *Begrijpend lezen door rolwisselend leren. Een trainingsprogramma van eenentwintig lessen bestemd voor brugklasleerlingen en leerlingen van 12 tot en met 14 jaar in het voorgezet speciaal onderwijs*. Lisse: Swets & Zeitlinger.

Voor de samenstelling van de leerlijn zijn de volgende methoden geraadpleegd:

- Ondersteboven van lezen – Uitgeverij Zwijsen
- Taalleesland (leerlijn leesbegrip) – Bekadidact
- Rondje Wereld – CED-Groep / Het Projectbureau
- Vakken vol Verhalen – CED-Groep / Het Projectbureau

